

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Jonstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Piscibvs|| Et Cetis|| Libri V||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529014

Illustration: Tab. IX. Mola Peregrina [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-11089

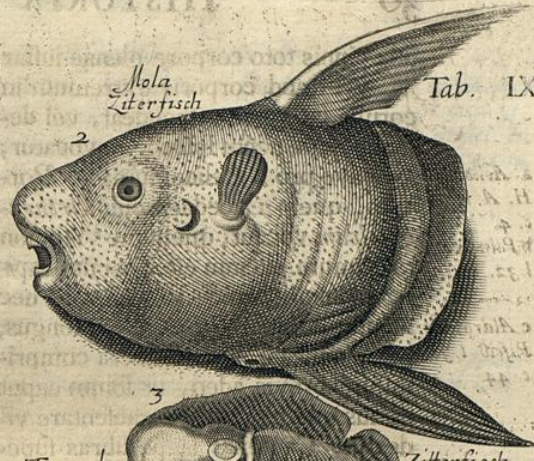
Mola Peregrina

1

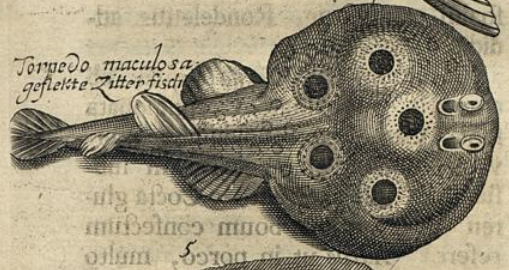
Mola Zitterfisch

2

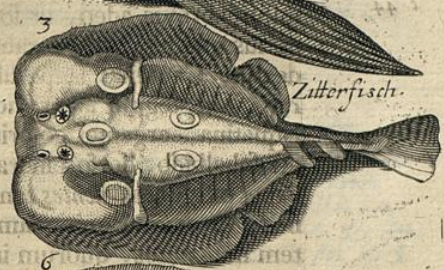
Torpedo maculosa
gefleckte Zitterfisch

4

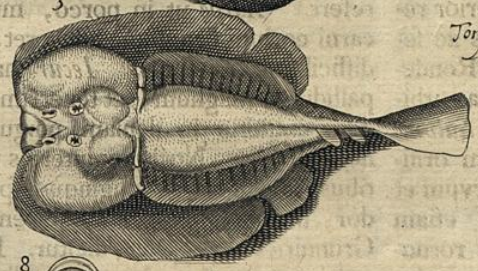
Torpedo

3

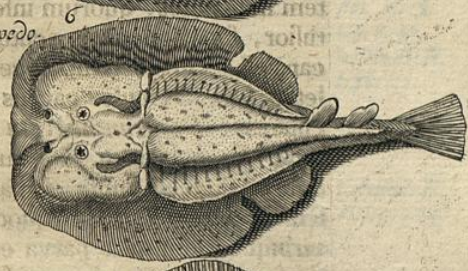

Zitterfisch

Torpedo

Torpedo

Aquila

8

Adlerfisch

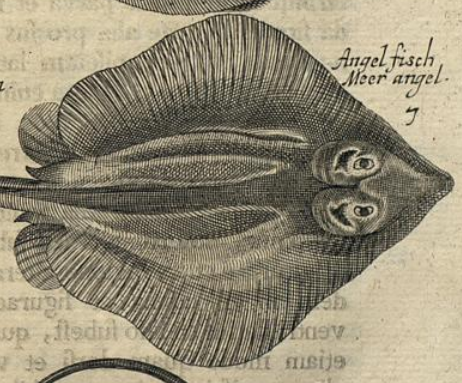

Meer adler

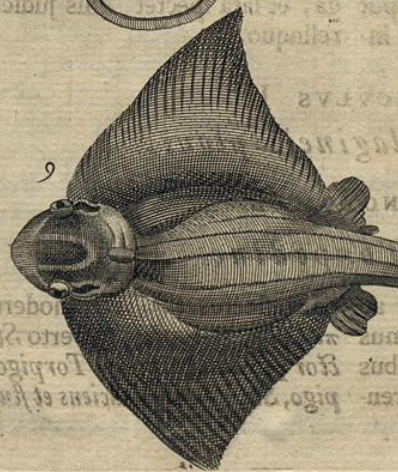
Palmaca

Angel fisch
Meer angel

7

Aquila spe
cis alia

Meer Adlers. ande art.

dicatur. Ex Cartilagineis planis esse, ^a Aristotele et Plinio habemus. ^{A. l. 5. c. 5.} Laevem, apud ^b Athenaeum legitur. ^{Plin. H. N. l. 9. c. 24.} Corruptus Aristotelis ^c locus, ex quo colligitur spinosa; nec vacat errore ^d Cardanus. Duo olim ipsius genera. ^o *Nigrum* quod ad capitis dolorem commendatur, et subruffum, seu ad rubricae colorem accedens. In *Maculosas*, et *Non maculosas* optime dispefcuntur. Tria illarum genera. *Maculae* in quibusdam diversarum figurarum et albicantes, huc et illuc sparguntur, in quibusdam quinae rotundae, nigricantes, pentagoni figura locatae, oculos tam egregie repraesentant, ut *Oculatam* Plinius dixerit; bene dictum Bellonius defende- rit. Omnium corpus si caudam exceperis orbiculare est, fenas libras vix excedunt, molli et lubrica cute teguntur. Venter est subalbidus, *dorsum* subflavum, et ad rubricae fabrilis colorem accedens, partes quae ad caudam mediis corpulentiores appa- rent; hae *cartilagineam* quandam tabidam in seipsis habere videntur. *Ore* sunt in supina parte parvo, ante quod foramina duo odores deferunt, den- tibus minutis et ferratis. Oculis in superiore parte antierius exiguis, quos retro, foramina duo, ipsis grandiora, patula, et in palatum pervia. Cerebro non carent. *Lingua* destituuntur: *Branchiae* in medio sunt corpore (ob ipsius tenuitatem ad latera locari non poterant) utrinque quinae et detectae, quarum orificia parva et semicircularia, tenui quadam cuticula conteguntur; *pinnae* juxta caudam duae; pro reliquis latitudine utuntur, et utroque sui corporis femicirculo quasi pinnis natant, po- dex in caudae exortu, ipsa brevis et latiuscula. *Intus* Carnosum habent ventriculum: *intestinum* breve et am- plum; *hepar* pallidum, et in duos lobos divisum. *Fellis vesica* illaque magna hepati committitur, et dextro annexa lobo, in sinistrum quoque ven- nulas quaedam immittit. *Lien* est parvus et sabrubens. Uterus ob- longus et bifidus. *Habitant* ^e in mari, locis coenosis; reperiuntur et in ^f Nilo; ut haud male in *Marinas* etiam et *Fluviatiles*; distinxeris. *Pisci-*

bus vescuntur, quos astu, ut post dicam, capiunt. *Pariunt* circa ^g aequinoctium, et quidem ova intra se praemollia, quae in alium locum uteri transferunt, et excludunt. Sic animal pariunt, ova concipiunt. Octogenos foetus habens, inventa est. Hyeme propter frigus in terra *latent*. Latitudine sua quasi geminis pinnis *feruntur*, natant sed aegre, nam ^h *νατὴς βραδυτῆτι βαρύνονται, pigra tarditate gravantur*; ideo *βελὴν κερ- δαλέην καὶ πολυμάχανον* Natura concessit. Singularis ipsis torporem vel tremorem inferendi, unde nomen habent, facultas. *Mersae* in ⁱ limo se occultant et pisces, qui securi super- natantes obtorpuere, corripunt. *li-* dem ^k procul et e longinquo, vel si hasta virgave attingantur, quamvis praevalidos lacertos, torpidos, et quamlibet ad cursum veloces pedes, alligatos reddunt. Et illi, qui rete, in quo una ex iis capta fuerit, atti- gerint, torporem patiuntur, quod ^l *Aeliani* fide dictum sit: et si inter ^l *Aelian. H. A. l. 9. c. 14.* mortuos pisces vivens *Torpedo* sese moveat, qui tacti fuerint, interno quodam motu cientur, ut videantur vivere, quod *Godignus* de rebus *Abyssinis* prodidit. In totone corpore, quod *Salviano* placet, an parte, quod ^m *Diphilus*, ⁿ *Oppianus* et *Cardanus* prodidere, incertum. Exiguam plerarumque, quaeque quavis corporis excitatione refella- tur; nec totum corpus infestantem, *Gilli* et *Kircheri* experientia doce- mur, ut vel inde *Albertum*, qui hoc veneno hominem interfici pro- didit, refellere liceat. *Causam* in caecam facultatem, quod mortua eadem destituitur, coniecere alii; in narcoticam ^o et insensibilem quali- tatem, nervis et musculis contra- riam alii.

Ufus *Torpedinis* in *cibis* com- mendatus ^p a *Galeno* et aliis, quod carnem mollem, jucundam, et me- diocriter per ventrem subeuntem habeat; a *Diphilo* et aliis rejectus est. Partes duntaxat quae circa caput laudantur. *Venetis* ne in foro piscario vendatur, praefecti sa- nitatis autoritate cautum est. *Ge- nucae*, *Massiliae*, et alibi a tenuiore fo-

^a Aristot. H. A. l. 5. c. 5.
^b Plin. H. N. l. 9. c. 24.
^c Athen.
^d Dipnos. l. 7.
^e Aristot. l. 4. de partib. c. 3.
^f Cardan. l. 7. de rer. varietat. c. 37.

^g Plin. H. N. l. 9. c. 51.
^h Aristot. H. A. l. 5. c. 12.

ⁱ Oppian. Hal. l. 2. v. 58.

^j Plin. H. N. l. 9. c. 42.
^k Oppian. Hal. l. 2. v. 55. Ari- stot. H. A. l. 9. c. 37.
^l Plin. H. N. l. 32. c. 1.

^m Aelian. H. A. l. 9. c. 14.

ⁿ Athen. Dipn. l. 7.
^o Oppian. Hal. l. 22. v. 55.

^p Kircherus l. 3. Mag- net. artis p. 6. l. 4.

^q Galen. l. 3. de Alim.

^e Oppian. l. c. Hali. v. 104.
^f Athen. Dipn. l. 7.